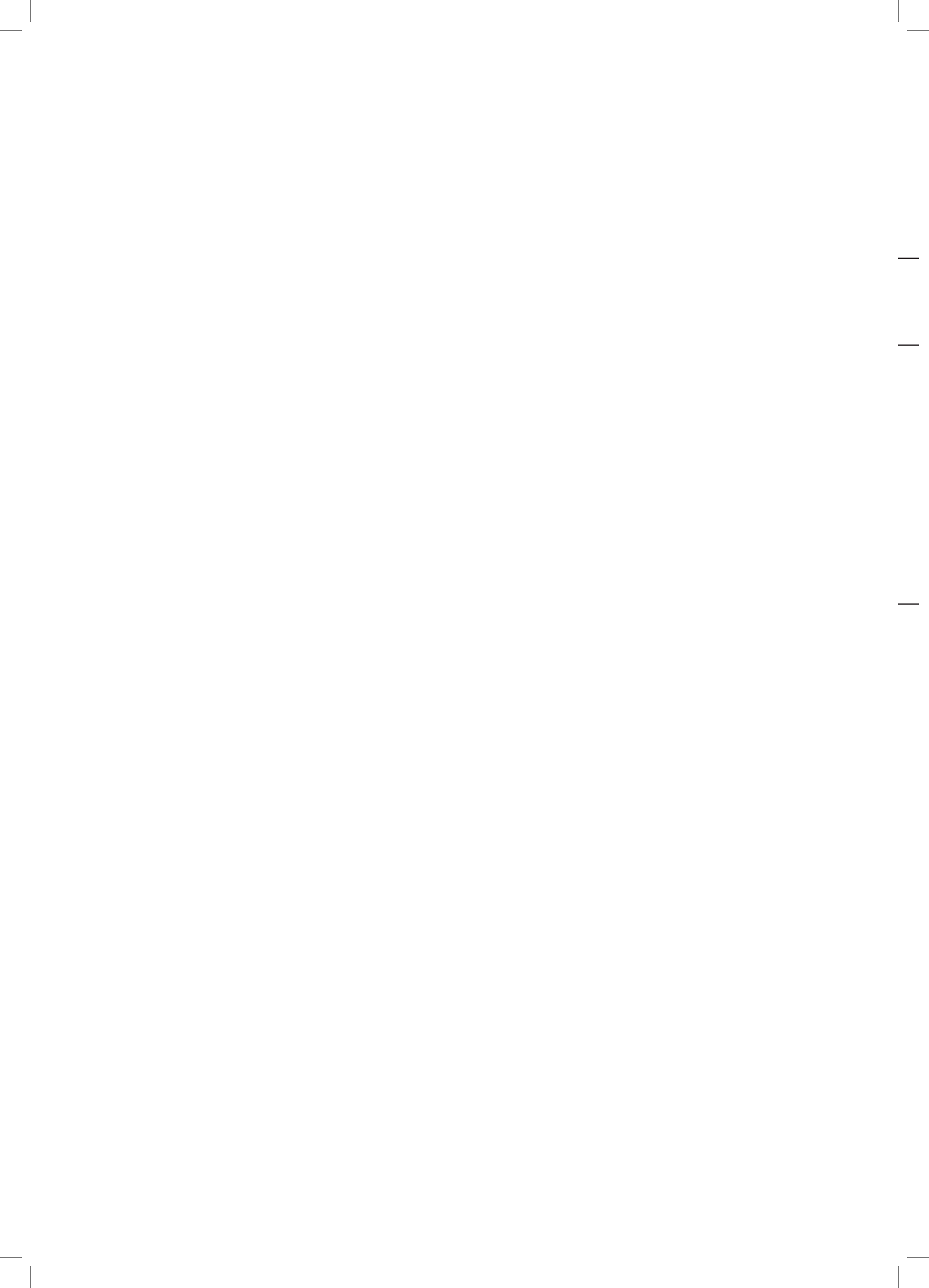

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Rundskriv F-02/2008

Statstilskudd til drift av barnehager

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Rundskriv F-02/2008

Statstilskudd til drift av barnehager

Innhold

1. Innledning	5
1.1 Generelt.....	5
1.1.1 Virkemidler i barnehagepolitikken – forbehold om endringer i løpet av 2008.....	5
1.1.2 Tilskuddsordninger som omfattes av dette rundskrivet.....	5
1.1.3 Endringer i forhold til fjorårets rundskriv	6
1.1.4 KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering).....	6
1.2 Barnehageeiers plikt til å gi korrekte opplysninger og melde fra om endringer.....	6
1.3 Barn som har fått vedtatt utsatt skolestart	7
1.4 Adresselister	7
2. Ordinært driftstilskudd til barnehager	8
2.1 Målsetting.....	8
2.2 Tildelingskriterier	8
2.3 Saksbehandling ved søknad om driftstilskudd.....	9
2.3.1 Driftstilskudd for eksisterende barnehager per 15.12.2007	9
2.3.1.1 Årsmelding fra barnehageeier.....	9
2.3.1.2 Saksbehandling i kommunen (søknad om og utbetaling av driftstilskudd)	10
2.3.1.3 Saksbehandling hos fylkesmannen (vedtak om og utbetaling av tilskudd) ...	10
2.3.2 Driftstilskudd for barnehager som åpner i 2008	11
2.4 Melding om driftsendringer	11
2.4.1 Generelt.....	11
2.4.2 Nedleggelse	13
2.4.3 Midlertidig stengning og reduksjon i antall barn	13
2.4.4 Økning i antall barn.....	14
2.4.5 Endring av driftstilskudd ved ny godkjenning	15
3. Tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage	16
3.1 Mål	16
3.2 Tildelingskriterier	16
3.2.1 Øremerket tilskudd til kommunen fra staten	16
3.2.2 Kommunale midler.....	16
3.3 Saksbehandling ved søknad om tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne	17
3.4 Barnehageplass i en annen kommune enn hjemkommunen	18

3.5	Oppfølging og kontroll.....	18
3.6	Regnskapsføring i kommunene	18
4.	Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder	19
4.1	Formål, målgruppe mv.....	19
4.2	Tildelingskriterier	19
4.3	Rutiner for tildeling	20
4.4	Fylkesmannens og kommunens oppgaver og ansvar.....	20
4.5	Oppfølging og kontroll.....	20
4.6	Klageadgang	21
4.7	Veiledning for bruk av tilskuddet	21
4.7.1	Tiltak i barnehage	21
4.7.2	Et helhetlig tjenestetilbud og bruk av tilskuddet til andre tiltak.....	23
5.	Tilskudd til barnehagetilbud for nyankomne flyktningers barn.....	25
5.1	Mål	25
5.2	Tildelingskriterier	25
5.2.1	Eget barnehagetilbud for flyktningebarn	25
5.2.2	Tilbud med både norske barn og flyktningebarn	26
5.2.3	Tilbud til flyktningebarn i familiebarnehager	26
5.3	Fradrag for ordinært driftstilskudd	26
5.4	Saksbehandling ved søknad om tilskudd.....	27
5.5	Oppfølging og kontroll.....	27
6.	Lønnstillegg til førskolelærere i Finnmark og Nord-Troms.....	28
6.1	Målsetting.....	28
6.2	Tildelingskriterier	28
6.3	Saksbehandling.....	28
6.4	Oppfølging og kontroll.....	29
7.	Oversikt over aktuelle lover, rundskriv og blanketter.....	30
7.1	Lover	30
7.2	Rundskriv mv.	30
7.3	Blanketter	30

1. Innledning

1.1 Generelt

Dette rundskrivet gir opplysninger om mål, tildelingskriterier, saksbehandlingsregler, tidsfrister og klageadgang for det ordinære statlige driftstilskuddet til barnehager i 2008.

1.1.1 Virkemidler i barnehagepolitikken – forbehold om endringer i løpet av 2008

Hovedpunktene i regjeringens budsjettforslag for 2008 på barnehageområdet er følgende:

- Fra 1. januar 2008 er maksimalsatsen for foreldrebetaling satt til 2 330 kroner per måned eller 25 630 kroner per år. Det vises til forskrift om foreldrebetaling i barnehager.
- Driftstilskuddet prisjusteres med en faktor på 4,2 pst. I tillegg økes satsene for å kompensere barnehagene for inntektstapet ved at maksimalgrensen for foreldrebetalingen videreføres på samme nominelle nivå som i 2007. Tilskuddssatsene for 2008 vil bli offentliggjort i eget rundskriv til barnehageeiere, kommuner og fylkesmenn, samt på www.regjeringen.no.
- Tilskuddet til faste plasser i midlertidige barnehagelokaler videreføres. Nærmere føringer gis i eget rundskriv.
- Investeringsstilskuddet videreføres. Nærmere føringer gis i eget rundskriv.

1.1.2 Tilskuddsordninger som omfattes av dette rundskrivet

Rundskrivet gir retningslinjer for følgende tilskuddsordninger for 2008:

- ordinært driftstilskudd til barnehager, herunder familiebarnehager og åpne barnehager, jf. kapittel 2
- tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne, jf. kapittel 3
- tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder, jf. kapittel 4
- tilskudd til barnehage tilbud for nyankomne flyktningers barn, jf. kapittel 5
- tilskudd til lønnstillegg til førskolelærere i Finnmark og Nord-Troms, jf. kapittel 6.

Det gis også tilskudd til drift av barnehager på Svalbard. Barnehageloven gjelder ikke for Svalbard, og dermed utløses ikke driftstilskuddet automatisk slik det gjør for barnehager på fastlandet. Tilskuddet tildeles derfor etter departementets vedtak i hvert enkelt tilfelle, og utbetales gjennom Longyearbyen lokalstyre. Tilskuddet følger satsene for ordinært driftstilskudd.

Sametinget forvalter det særskilte tilskuddet til samiske barnehager. Sametinget har utarbeidet egne kriterier for tildeling av tilskudd. Disse omfatter både særskilt tilskudd til samiske barnehager og tilskudd til samisk språkopplæring for samiske barn i norske barnehager. Formålet med tilskuddet er å sikre gode vilkår for samisk språk, kultur og identitet i barnehagene, samt bevare og fremme utvikling av samisk språk og kultur i barnehagene. Søknadsfrist er 1. februar for allerede eksisterende tilbud. Søknadsskjema finnes på www.samediggi.no. Nærmere opplysninger om tilskuddet fås ved henvendelse til Sametinget, Ávjovárgeaidnu 50, 9730 Karasjok/Kárášjohka, e-post: samediggi@samediggi.no, telefon 78 47 40 00, telefaks 78 48 42 42.

Første tildeling av statstilskudd til drift av barnehager for 2008 skjer som forskuddsutbetaling for januar, februar og eventuelt mars. Dette har stor betydning for likviditeten, særlig i de private barnehagene. Kommunene skal derfor uten ugrunnet opphold videreformidle forskuddsutbetalingen til de private barnehagene. Fylkesmannen skal senest i løpet av mars foreta en avregning mellom forskuddsutbetalingen og det tilskuddet det fattes vedtak om på bakgrunn av årsmeldingen, jf. punktene 2.3.1.1 og 2.3.1.3.

Dersom det blir endringer i tilskuddsordningene som er omtalt i dette rundskrivet, vil dette bli gjort kjent på egnet måte.

Kapittel 7 inneholder en oversikt over aktuelle lover, rundskriv og blanketter.

1.1.3 Endringer i forhold til fjorårets rundskriv

Dette rundskrivet er i hovedsak en videreføring av fjorårets rundskriv. Det foreligger ingen større innholdsmessige endringer.

1.1.4 KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering)

KOSTRA er et nasjonalt rapporteringssystem som skal gi styringsinformasjon om kommunal virksomhet. KOSTRA er obligatorisk for alle kommuner og fylkeskommuner, jf. kommuneloven 25. september 1992 nr. 107 § 49. Nærmere bestemmelser om KOSTRA er gitt i forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner, jf. kommuneloven § 49 nr. 2.

Et viktig virkemiddel for å nå målene i KOSTRA er etableringen av en elektronisk rapporteringskjede mellom kommune og stat. Statistisk sentralbyrå (SSB) har ansvar for å ta i mot økonomi- og tjenestedata fra kommuner og fylkeskommuner, kvalitetssikre dataene og deretter legge de ut på nettet tilgjengelig for alle.

Opplysningene barnehageeier gir på *Årsmelding for barnehager per 15.12* er en del av tjenesterapporteringen i KOSTRA. Denne årsmeldingen er også grunnlag for søknad om statstilskudd til drift av barnehager. Kommunene skal sende en utskrift av skjemaet til alle godkjente barnehager i kommunen for utfylling. Ettersom opplysningene som gis på skjemaet skal brukes til beregning av statstilskudd, må kommunen påse at utskriften er undertegnet av barnehageeier når den returneres til kommunen. Utskriften må være en nøyaktig kopi av det elektroniske skjemaet som sendes til SSB. Fristen for både kommunens rapportering i KOSTRA til SSB og søknad om statstilskudd til drift er innen 15.01.2008. For nærmere regler, se særlig kapittel 2.

1.2 Barnehageeiers plikt til å gi korrekte opplysninger og melde fra om endringer

Tilskuddene som omfattes av dette rundskrivet, utmåles av fylkesmannen på bakgrunn av opplysninger gitt av barnehageeier eller ansvarlig representant for denne. Barnehageeier plikter å gi korrekte opplysninger. Barnehageeier plikter også å gi melding om driftsendringer som skjer i løpet av året og som har betydning for utmålingen av

tilskuddene. Det gjøres oppmerksom på at barnehageeiere som i løpet av året mottar høyere tilskudd enn tilskuddsgrunnlaget for barnehagen tilsier, enten må tilbakebetale et tilsvarende beløp eller vil få trukket fra beløpet ved senere eller neste års utbetaling av statstilskudd, jf. punkt 2.4.1.

1.3 Barn som har fått vedtatt utsatt skolestart

Etter opplæringsloven § 2-1 inntreer opplæringsplikten vanligvis det kalenderåret barnet fyller seks år. Skolestart kan etter søknad eller samtykke utsettes ett år. Tilbud til barn som utsetter skolestarten i ett år og har plass i barnehage, er å betrakte som et barnehage-tilbud. Oppholdet utløser tilskudd på lik linje med tilbud til yngre barn. Det kan kreves foreldrebetaling på vanlig måte. For den tiden barnet eventuelt får spesialpedagogisk hjelp i medhold av opplæringsloven § 5-7, skal det ikke betales for oppholdet, jf. rundskriv F-039-01 fra daværende Utdannings- og forskningsdepartementet (nå Kunnskapsdepartementet).

1.4 Adresselister

For å sikre at adresselistene er mest mulig korrekte, skal fylkesmannen hvert kvartal gi melding om nyåpnede barnehager, varige nedleggelse og adresseendringer på blankett F-4202 om fylkesmannens melding om nyåpninger, nedleggelse, navneendringer og adresseendringer. Slike meldinger skal sendes Statistisk sentralbyrå. Fylkesmannens rapportering utarbeides på grunnlag av kommunenes meldinger til fylkesmannen på blankett F-4201 om kommunens melding om nyåpninger, nedleggelse, navneendringer og adresseendringer.

2. Ordinært driftstilskudd til barnehager

2.1 Målsetting

Det ordinære driftstilskuddet skal benyttes til å nå målene om full barnehagedekning, lavere foreldrebetaling og god kvalitet i barnehagene. Tilskuddet er øremerket og gis på like vilkår til alle godkjente barnehager.

2.2 Tildelingskriterier

Alle barnehager godkjent etter barnehageloven, har i henhold til Stortingets årlige budsjettvedtak rett til statlig driftstilskudd. Det tas forbehold overfor barnehageeier om at forvaltningen (fylkesmann og departement) og Riksrevisjonen kan kontrollere at tilskuddsmidlene blir benyttet etter forutsetningene (jf. bevilgningsreglementet § 10 og Lov om Riksrevisjonen § 12).

Departementet stiller krav om at eiere av ikke-kommunale barnehager (dvs. alle private, statlige og fylkeskommunale barnehager) skal fylle ut revisorattestert regnskapsblankett, F-4199 *Årsregnskap for ikke-kommunale barnehager 2007*. Retningslinjer for revisorattestasjon er gitt i rundskriv F-06-08. Fra 2008 vil innrapporteringen av årsregnskapsdata fra ikke-kommunale barnehager skje elektronisk. En signert papirutskrift av skjemaet som rapporteres elektronisk skal i tillegg attesteres av revisor og sendes kommunen **innen gitt frist**. Departementet vil i februar komme tilbake med nærmere opplysninger om den nye ordningen for rapportering av årsregnskapsopplysninger fra ikke-kommunale barnehager. Regnskapsdata fra de kommunale barnehagene hentes fra kommuneregnskapene.

Barnehageloven regulerer også virksomhet på nattid, men det ytes ikke driftstilskudd for oppholdstid mellom kl. 21.00 og kl. 06.00.

Driftstilskuddet beregnes på grunnlag av det faktiske antallet barn i barnehagen, deres alder og avtalte ukentlige oppholdstid. Ukentlig oppholdstid er den tiden barnet får tildelt ved opptak, og som danner grunnlaget for foreldrebetalingen, uavhengig av i hvilken grad barnet faktisk benytter plassen. Driftstilskuddet begrenses oppad til at barnehagen ikke får tilskudd for flere barn enn det er plass til innenfor barnehagens godkjenning.

For familiebarnehager gis det også driftstilskudd for hjemmets egne barn som er under opplæringspliktig alder. Etter forskrift om familiebarnehager § 4 fjerde ledd, er det en forutsetning at minst halvparten av barna i en familiebarnehagegruppe må være andre enn hjemmets egne. Det gis ikke driftstilskudd for hjemmets egne barn utover den oppholdstiden de øvrige barna har.

Åpen barnehage skiller seg særlig fra andre driftsformer ved at barna ikke blir tildelt fast plass i barnehagen. Barna kan komme til barnehagen sammen med en av foreldrene eller en annen omsorgsperson til de tider og dager de selv ønsker innenfor barnehagens åpningstid. Det kan derfor være forskjellige barn i barnehagen fra dag til dag. Virksomheten i åpne barnehager er basert på at de voksne som kommer sammen med

barna selv er en del av bemanningen og at de aktivt tar del i alt det daglige arbeidet. Ettersom barn i åpen barnehage ikke tildeles fast plass, kan ikke driftstilskuddet utmåles etter et faktisk antall barn i barnehagen. For åpne barnehager må derfor "barnas avtalte ukentlige oppholdstid" forstås som "barnehagens ukentlige åpningstid". Beregningen av antall barn i åpen barnehage skal ta utgangspunkt i det antallet barn som kan være **tilstede samtidig** i barnehagen. Det maksimale antall barn som kan være tilstede samtidig må fastsettes ut fra lokalenes størrelse og kravet om at personalet skal drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet, jf. barnehageloven § 18 femte ledd. Dersom det over tid viser seg at frammøtet i den åpne barnehagen er vesentlig lavere enn dette, skal et lavere barnetall legges til grunn ved beregning av driftstilskudd. Framgangsmåte og saksbehandling for tildeling av driftstilskudd er nærmere beskrevet i punkt 2.3.

2.3 Saksbehandling ved søknad om driftstilskudd

Vedtak om tildeling av driftstilskudd for den enkelte barnehage fattes av fylkesmannen. Barnehageeier kan påklage vedtaket dersom vedkommende mener fylkesmannens vedtak om driftstilskuddets størrelse ikke er korrekt ut fra opplysninger om barnehagens drift, slik de framgår av års-, åpnings- eller endringsmeldingen. Klage på tildeling av driftstilskudd skal sendes via fylkesmannen til departementet, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 32.

2.3.1 Driftstilskudd for eksisterende barnehager per 15.12.2007

Nedenfor beskrives barnehageeiers, kommunens og fylkesmannens oppgaver og plikter i forbindelse med saksbehandling av søknad om driftstilskudd for barnehager som er i drift per 15.12.2007.

2.3.1.1 Årsmelding fra barnehageeier

Driftstilskudd for 2008 for barnehager som er i drift per 15.12.2007 tildeles på grunnlag av opplysninger fra eier, eller ansvarlig representant for eier, gitt på *Årsmelding for barnehager* (utskrift av KOSTRA-skjema 16). Kommunen sender ut papirutskrift av skjemaet til alle barnehager. Eier, eller ansvarlig representant for eier, fyller ut ett skjema per barnehage, og det utfylte skjemaet returneres til kommunen innen den fristen kommunen har satt. Dette gjelder for alle barnehager, uavhengig av hvem som eier barnehagen.

På årsmeldingen skal barnehageeier rapportere om situasjonen i barnehagen per 15.12.07. Barnehageeier plikter å gi korrekte opplysninger. Årsmeldingen skal ha eiers originalunderskrift. Som barnehagemyndighet skal kommunen kontrollere at opplysninger gitt av eier om antall barn, barnas alder og oppholdstider er i overensstemmelse med de faktiske forhold og godkjenningen, jf. barnehageloven §§ 8, 10, 11 og 16.

Årsmeldingens opplysninger om antall barn i barnehagen, barnas alder og barnas oppholdstid danner grunnlag for beregningen av driftstilskuddet til den enkelte barnehage. Driftstilskuddet begrenses oppad til at barnehagen ikke får tilskudd for flere barn enn det er plass til innenfor barnehagens godkjenning. Oppholdstiden defineres som den tiden barnet får tildelt ved opptak, og den danner grunnlag for foreldrebetalingen.

Årsmeldingens øvrige opplysninger benyttes som ledd i kommunens og fylkesmannens tilsyn med barnehagen, og som statistikkgrunnlag.

Kommunen søker fylkesmannen om statstilskudd til drift av barnehager på vegne av alle barnehageeiere i kommunen. Kommunen betaler også ut tilskudd til alle ikke-kommunale eiere. For januar, februar og eventuelt mars vil driftstilskuddet være en forskudds-utbetaling. Størrelsen på forskuddsutbetalingen fastsettes av fylkesmannen og skal som hovedregel ta utgangspunkt i utbetalingen til barnehageeier i desember året før. Når fylkesmannen fatter nytt vedtak om driftstilskudd på bakgrunn av årsmeldingen, skal det foretas en avregning mellom forskuddsutbetalingen og den nye vedtatte tilskudds-tildelingen, jf. punkt 2.3.1.3. Kommunen skal informere den enkelte barnehageeier om tidspunkt og rutiner for utbetaling, jf. punkt 2.3.1.2.

2.3.1.2 Saksbehandling i kommunen (søknad om og utbetaling av driftstilskudd)

Søknad om driftstilskudd for alle barnehagene fylles ut av kommunen på blankett F-4224 *Kommunens søknad om statstilskudd til drift av barnehager for 2008*. Opplysningene på årsmeldingen (KOSTRA-skjema 16) fra barnehageeier danner grunnlaget for utfyllingen. Søknaden skal omfatte **alle godkjente barnehager i kommunen**: Kommunale barnehager, private barnehager og barnehager som er drevet og/eller eid av fylkeskommunale eller statlige etater. Som barnehagemyndighet skal kommunen kontrollere at opplysninger gitt av eier om antall barn, barnas alder og oppholdstid, er i overensstemmelse med de faktiske forhold og godkjenningen, jf. barnehageloven §§ 8, 10, 11 og 16.

Søknad på blankett F-4224 sendes fylkesmannen **innen 15. januar 2008**. Årsmelding (undertegnet utskrift av KOSTRA-skjema 16) fra samtlige barnehager i kommunen skal følge søknaden. Samme frist gjelder for kommunens elektroniske rapportering i KOSTRA til SSB.

Kommunen skal informere den enkelte barnehageeier om tidspunkt og rutiner for utbetaling. Kommunen kan selv bestemme antall terminer for utbetaling av statstilskudd til de ikke-kommunale barnehagene, men **det skal alltid utbetales forskuddsvis**. Kommunen er pliktig til å forvalte tilskuddene også til de private barnehagene, jf. barnehageloven § 8 sjette ledd.

2.3.1.3 Saksbehandling hos fylkesmannen (vedtak om og utbetaling av tilskudd)

Vedtak om tildeling av driftstilskudd for den enkelte barnehage fattes av fylkesmannen og er et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Reglene om saksforberedelse, vedtak, klage og omgjøring som gjelder for enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven kapitlene IV-VI, kommer derfor til anvendelse ved behandlingen hos fylkesmannen, jf. forvaltningsloven § 3 første ledd.

Det gjøres spesielt oppmerksom på regelen i forvaltningsloven § 17, om forvaltningsorganets utrednings- og informasjonsplikt. Dersom fylkesmannen legger andre opplysninger til grunn for vedtaket enn de som framkommer av årsmeldingen fra barnehagen og søknaden fra kommunen, skal disse opplysningene forelegges kommune og barnehageeier til uttalelse, med mindre vilkårene for unnlattelse fra informasjons-

plikten i bestemmelsens andre ledd bokstav a til c foreligger.

Barnehageeier er part i saken og skal på denne bakgrunn underrettes om vedtaket med opplysninger om klageadgang og klagefrist, jf. forvaltningsloven §§ 27, 28 og 29. Fylkesmannens underretning om vedtaket til barnehageeier skjer ved brev direkte til den enkelte barnehageeier. For ikke-kommunale barnehager underrettes den enkelte kommune ved kopi av vedtaksbrevet. Kunnskapsdepartementet er klageinstans for fylkesmannens vedtak om driftstilskudd til barnehager.

Fylkesmannen skal senest i mars fatte vedtak om tildeling av tilskudd på bakgrunn av årsmeldingen. Fylkesmannen vil også motta kopi av årsmeldingene elektronisk fra KOSTRA for import i dataprogrammet for tilskuddsforvaltning. Det er den undertegnede utskrift sendt fra kommunene som skal danne grunnlag for vedtakene. Fylkesmannen skal foreta kontroll av søknaden fra den enkelte kommune før vedtak fattes. Dersom det er avvik mellom søknad og fylkesmannens vedtak, må kommunen sende en oppdatering av KOSTRA-skjema 16 til SSB med de endringer fylkesmannen har foretatt. Tilskuddet for januar, februar og eventuelt mars er en forskuddsutbetaling. Når fylkesmannen fatter nytt vedtak senest i mars, skal det foretas en avregning mellom forskuddsutbetalingen og den nye vedtatte tilskuddstildelingen.

Fylkesmannen skal sende gjenpart av samlesøknaden, blankett F-4224 *Kommunens søknad om statstilskudd til drift av barnehager for 2008* (for samtlige kommuner) til SSB innen **20. februar 2008**.

2.3.2 Driftstilskudd for barnehager som åpner i 2008

Driftstilskudd for nye barnehager beregnes fra og med åpningsmåneden. Åpningsmåneden bestemmes ut fra når barnehagen var reelt tilgjengelig for barn og foreldre. Reell oppstart er når barn og foreldre har tilgang til og tar i bruk en godkjent barnehageplass der det er ansatt tilstrekkelig personale. Oppstart må være reell i den forstand at det er sammenheng mellom informasjonsmøte, innkjøring og resten av tilbudet. Et tilbud som for eksempel begynner i august, vil få driftstilskudd for de fem siste månedene av året. Barnehager av midlertidig karakter må holde åpent i minst fire uker for å kunne søke om driftstilskudd.

Søknad om driftstilskudd for nye barnehager fremmes av barnehageeier på blankett F-4197 *Melding om åpning av barnehage* (eventuelt F-4207 for åpen barnehage). Kommunen kontrollerer opplysningene i blanketten fra barnehageeier opp mot antallet barn barnehagen er godkjent for med hensyn til alder og oppholdstid. Kommunen skal deretter videresende søknaden til fylkesmannen **innen utgangen av første driftsmåned**.

2.4 Melding om driftsendringer

2.4.1 Generelt

Barnehageeier plikter å gi kommunen melding om driftsendringer som har betydning for utmåling av driftstilskuddet. Melding skal sendes innen to måneder etter endringen på blankett F-4204. Kommunen plikter skriftlig å formidle meldingen videre til fylkes-

mannen innen en måned. Kommunen kontrollerer opplysningene i blanketten fra barnehageeier opp mot antallet barn det er plass til innenfor barnehagens godkjenning. Kommunen har også som tilsynsmyndighet et selvstendig ansvar for å avdekke og melde fra om endringer i barnehagedriften, jf. barnehageloven § 16.

Det er fylkesmannen som fatter vedtak i forhold til den enkelte barnehage, og de generelle saksbehandlingsreglene som gjelder for fylkesmannens behandling, jf. punkt 2.3.1.3, kommer også til anvendelse her. Kommunen utbetaler tilskuddet til ikke-kommunale barnehageeiere i tråd med gjeldende vedtak fra fylkesmannen.

Endringer i antall barn som kan få betydning for driftstilskuddet skal meldes. Dette gjelder følgende driftsendringer:

- Nedleggelse (punkt 2.4.2)
- Midlertidig stenging i mer enn en kalendermåned (punkt 2.4.3)
- Reduksjon i antall barn (punkt 2.4.3)
- Økning i antall barn (punkt 2.4.4)
- Endring av driftstilskudd ved ny godkjenning (punkt 2.4.5)

Ved endringer i løpet av året som nevnt ovenfor, kan det ha forekommet at barnehageeier i en periode har fått utbetalt mer driftstilskudd enn vedkommende har krav på. Kommunen skal sørge for at for mye utbetalt tilskudd blir tilbakebetalt. Barnehageeier må enten tilbakebetale et tilsvarende beløp eller bli trukket beløpet ved senere eller neste års utbetaling av driftstilskudd.

Beregningen av endret driftstilskudd i løpet av barnehageåret må ta utgangspunkt i driftstilskuddet for de barna som har sluttet og for de barna som har begynt i barnehagen med hensyn til alder og oppholdstid. Driftstilskuddet tilknyttet de øvrige barna i barnegruppen skal ikke beregnes på nytt. Beregningen ved nytt barnehageår skal ta utgangspunkt i endring av antall barn.

Endringer i alderssammensetningen på barna i en barnehage er ikke et selvstendig grunnlag for å endre det utmålte driftstilskuddet. Fordelingen av barn over og under tre år vil i de fleste tilfeller endres jevnlige i takt med at barna blir eldre. I løpet av et kalenderår vil slike endringer imidlertid oppveie hverandre, for eksempel fordi de eldste barna går over i skolen og yngre barn tas inn i barnehagen. Tilskudd som beregnes på grunnlag av årsmeldingen vil således i de fleste tilfeller avspeile den gjennomsnittlige fordelingen av barn over og under tre år i løpet av ett kalenderår.

Endringer i barnas oppholdstid i løpet av året er heller ikke et selvstendig grunnlag for å endre det tidligere utmålte driftstilskuddet. Eksempelvis vil en situasjon der ett, to eller tre barn øker sin oppholdstid per uke, slik at disse barna kommer i en høyere oppholdstidskategori, ikke nødvendigvis være tilstrekkelig til at tilskuddet til barnehagen kan økes i løpet av året.

Imidlertid vil større endringer i en barnehage som til sammen klart vil ha stor betydning for utmålingen av driftstilskuddet, kunne føre til at barnehagen kan få endret utmålingen av driftstilskuddet i løpet av året. Dette må være endringer der det er klart urimelig at

tilskuddsbeløpet ikke endres. Barnehagens størrelse vil her kunne ha betydning. Fylkesmannen må i det enkelte tilfellet vurdere om det er grunnlag for å endre det tidligere utmålte tilskuddet. Terskelen for å anvende regelen skal være høy, og regelen skal ikke anvendes rutinemessig. Kjerneområdet for regelen er tilfeller hvor barnehagen endrer karakter og pådrar seg betydelig økte kostnader. Eksempler kan være:

- barnehagen går fra å gi et korttidstilbud til å være heltidsbarnehage
- barnehagen utvider åpningstiden med én eller flere dager i uken
- andre større, varige driftsendringer i barnehagen som har ført til økte driftskostnader for barnehagen.

2.4.2 Nedleggelse

Dersom en barnehageeier velger å avvikle driften i barnehagen, er ikke barnehageeier lenger berettiget til å motta driftstilskudd. For barnehager som legges ned gis det driftstilskudd ut den siste driftsmåneden.

Barnehageeier skal umiddelbart melde fra til kommunen dersom barnehagen legges ned. Melding om nedleggelse til kommunen skjer per brev. Kommunen gir melding til fylkesmannen om nedleggelse på blankett F-4201. Dersom driften gjenopptas etter ny godkjenning, gis driftstilskudd som ved ordinær nyåpning, jf. punkt 2.3.2.

Ved nedleggelser i løpet av året som kommunen ikke var kjent med på søknadstidspunktet, kan barnehageeier ha fått utbetalt mer driftstilskudd enn vedkommende har krav på. Kommunen skal sørge for at for mye utbetalt driftstilskudd blir tilbakebetalt.

2.4.3 Midlertidig stengning og reduksjon i antall barn

Dersom barnehagen blir stengt med hjemmel i barnehageloven § 16, eller av andre grunner holdes stengt i mer enn én kalendermåned utover vanlig ferieavvikling, er ikke barnehageeier berettiget til å motta driftstilskudd. Barnehageeier skal umiddelbart melde fra til kommunen dersom hele eller deler av en barnehage holdes midlertidig stengt sammenhengende i mer enn én kalendermåned utover vanlig ferieavvikling. Tilskuddet gis ut den måneden barnehagen ble stengt. Som hovedregel skal det ikke foretas trekk i tilskuddet for barnehager som følger skolens ferier.

Barnehageeier er også pliktig til å melde fra dersom antallet barn i barnehagen reduseres i forhold til tilskuddsgrunnlaget innen to måneder. Tilskuddsgrunnlaget fremgår av det oppgitte antall barn på seneste årsmelding (KOSTRA-skjema 16), åpningsmelding (F-4197) eller endringsmelding (F-4204).

I ordinære barnehager skal det foretas endring i driftstilskuddet dersom antall barn er redusert med to eller flere i forhold til tilskuddsgrunnlaget. Reduksjonen med minst to barn må være sammenhengende i mer enn én kalendermåned for å utløse endring i tilskuddet. En reduksjon i antall barn som er mindre enn eller mer kortvarig enn dette, regnes som "tilfeldige svingninger" i antall barn og skal ikke meldes til kommunen.

Dette gjelder imidlertid ikke for familiebarnehager, da disse drives med få barn sammenlignet med ordinære barnehager. For familiebarnehager skal det derfor sendes melding dersom antall barn blir redusert med kun ett barn sammenhengende i mer enn én

kalendermåned. Endringsmelding (blankett F-4204) skal sendes innen to måneder. Ved reduksjon i antall barn endres driftstilskuddet fra og med kalendermånedet etter at reduksjonen har skjedd. Dersom det skjer reduksjoner i antall barn flere ganger i løpet av året, vil reglene gitt vedrørende økning i antall barn gjelde tilsvarende, jf. punkt 2.4.4.

Barnehageeier og kommune skal gi melding om midlertidig stengning av barnehage per brev. Melding om reduksjon i antall barn skal gis på blankett F-4204 *Melding om endring i antall barn*. I denne meldingen oppgis bare de barna som har sluttet i barnehagen, dvs. reduksjonen i antall barn, jf. veiledning til blankettens pkt. 7. Barn som har endret oppholdstid føres ikke opp. Dersom noen barn har sluttet og noen har begynt, og disse samlet sett utgjør en reduksjon, skal også de barna som har begynt oppgis. Fylkesmannen fatter nytt vedtak om driftstilskudd på bakgrunn av slike meldinger. Dersom endringen skjer sent på året, skal blanketten sendes fra kommunen til fylkesmannen sammen med søknad om ordinært driftstilskudd for det etterfølgende året (blankett F-4224). Eventuell motregning i driftstilskuddet blir da gjort samtidig med neste års utbetaling av statstilskudd (årsoppgjøret).

2.4.4 Økning i antall barn

Det kan i enkelte tilfeller være aktuelt å øke antallet barn i en allerede godkjent barnehage. Dette er særlig aktuelt for barnehager som er i en etableringsfase og ikke har utnyttet kapasiteten fullt ut fra oppstart, for barnehager som endrer normen for arealutnytting, eller for barnehager som av andre grunner får en økning i antallet barn sett i forhold til seneste årsmelding (KOSTRA-skjema 16), åpningsmelding (F-4197) eller endringsmelding (F-4204) og en eventuell melding om midlertidig stenging danner grunnlag for vurderingen av om antallet barn har økt. En økning på bare ett barn anses som en "tilfeldig svingning" i antall barn og utløser ikke driftstilskudd. (De "tilfeldige svingningene" kan således gå begge veier, jf. punkt 2.4.3. Ulempen barnehageeier eventuelt påføres ved å ikke få tilskudd for en økning på ett barn, oppveies av at en tilsvarende reduksjon heller ikke gir konsekvenser for tilskuddet.)

For familiebarnehager som tidligere ikke har utnyttet kapasiteten fullt ut (jf. barnehage-lovens forskrift om familiebarnehager), vil inntak av ett ekstra barn i familiebarnehage utløse endret driftstilskudd. Økningen må være varig, dvs. sammenhengende i mer enn én kalendermåned. Seneste årsmelding (KOSTRA-skjema 16), åpningsmelding (F-4197) eller endringsmelding (F-4204) og eventuell melding om midlertidig stenging danner grunnlag for vurderingen av om antallet barn har økt.

Ved økning i antall barn beregnes endret tilskudd fra og med den kalendermånedet økningen skjer. Dersom antall barn økes flere ganger i løpet av året, vil tilskudd bli beregnet for to barn fra og med den måneden det andre barnet tas inn, og ved videre økninger fra og med den måneden det tas inn ytterligere barn. (Eksempel: Dersom det begynner ett barn i februar og ett barn i mars, vil barnehagen motta tilskudd for to barn mer f.o.m. mars måned. Begynner det ytterligere ett barn til, i for eksempel mai, vil barnehagen motta tilskudd for dette barnet fra mai måned.)

Melding om økning i antall barn skal gis på blankett F-4204 *Melding om endring i antall barn 2008*. I denne meldingen oppgis bare de barna som har begynt i barnehagen, dvs.

økningen i antall barn, jf. veiledning til blankettens punkt 7. Barn som har endret oppholdstid føres ikke opp. Dersom noen barn har sluttet og noen har begynt, og disse samlet sett utgjør en økning, skal også de barna som har sluttet oppgis.

Barnehageeiers plikt til å melde fra om driftsendringer, jf. punkt 2.4.1, gjelder også for tilskudd tildelt på grunnlag av en økning i antall barn.

2.4.5 Endring av driftstilskudd ved ny godkjenning

Ny godkjenning av allerede godkjent barnehage, for eksempel ved bortfall av begrensninger i barnas alder og/eller oppholdstid, gjør det mulig for barnehageeier å søke om driftstilskudd på nytt. I slike tilfeller benyttes blankett F-4197 *Melding om åpning av barnehage*. Kopi av ny godkjenning (blankett F-4198) vedlegges. Søknaden sendes kommunen innen to måneder etter godkjenning. Kommunen videresender søknaden innen én måned til fylkesmannen, etter kontroll av opplysningene i blanketten opp mot antallet barn det er plass til innenfor barnehagens godkjenning. Mottatt driftstilskudd på bakgrunn av årsmelding per 15.12.2007 motregnes.

Eiers plikt til å melde fra om driftsendringer jf. punkt 2.4.1 gjelder også for tilskudd tildelt på grunnlag av ny godkjenning.

3. Tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage

3.1 Mål

Ifølge barnehageloven § 13 første ledd skal barn med nedsatt funksjonsevne ha prioritet ved opptak til barnehage. Det er kommunens ansvar å sørge for at fortrinnsretten til barnehageplass for barn med funksjonsnedsettelse blir etterfulgt i kommunale og ikke-kommunale barnehager, jf. barnehageloven § 13 tredje ledd. En nærmere fortolkning av bestemmelsen er gitt i rundskriv F-08/06 *Lov om barnehager*. Videre legger rundskriv F-4205 *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver* føringer for hva barna skal erfare og få kunnskaper om i barnehagen.

Tilskuddsordningen skal bidra til at barn med nedsatt funksjonsevne skal kunne dra nytte av opphold i barnehage. Barn med nedsatt funksjonsevne kan trenge særskilt tilrettelegging av fysiske og personalmessige forhold i barnehagen. En slik tilrettelegging vil ofte medføre ekstrakostnader for barnehageeier. Det gis derfor et ekstra tilskudd fra staten som kommer i tillegg til det ordinære driftstilskuddet.

3.2 Tildelingskriterier

Det statlige tilskuddet til barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage blir tildelt etter antall barn i kommunen i alderen 1-5 år. Kommunen behøver ikke å søke særskilt om dette tilskuddet. Tilskuddet utmåles én gang i året, men kan bli utbetalt i terminer. Endringer i antall barn 1-5 år (i den enkelte kommune) i løpet av året, vil ikke utløse endringer i det utmålte tilskuddet.

3.2.1 Øremerket tilskudd til kommunen fra staten

Tilskuddet er øremerket tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagene. Tilskuddet kan bl.a. nyttes til å styrke barnehagens bemanning, redusere barnegruppens størrelse, gi tilskudd til eller dekke særlige skyssordninger, gi hel eller delvis dekning av friplass, benyttes til innkjøp av særskilt materiell eller finansierte utbedringer av barnehagens lokaler og uteområde som er påkrevd for å kunne gi barn med nedsatt funksjonsevne et godt tilbud. Midlene kan også nyttes til kortvarig opplæring i tegnspråk for personale i barnehager der en har døve eller sterkt hørselshemmede barn.

Tilskuddet til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne skal ikke nyttes til å finansiere tilbud eller rettigheter barna har etter annet regelverk. Tilskuddet skal for eksempel ikke brukes til å dekke spesialpedagogiske tiltak etter opplæringsloven 17. juli 1998 nr. 61 § 5-7. Kommunen får midler til dette gjennom rammeoverføringene. Når det gjelder skyssordninger, vises det til opplæringsloven § 7-6.

3.2.2 Kommunale midler

Det kan i praksis være vanskelig å trekke et helt klart skille mellom det enkelte barns rett til spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven og tildeling av midler til en generell styrking av barnehager der det er barn med nedsatt funksjonsevne. Det vil derfor i visse

tilfeller være overlapping mellom bruken av tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen og retten til spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven. Et eksempel kan være de tilfellene der det brukes "ekstra assistent" for et barn med nedsatt funksjonsevne i en barnehage.

Kommunen har det overordnede ansvaret for å gi barn med nedsatt funksjonsevne plass i barnehage. Det påligger også kommunen å yte det som er nødvendig av egne midler, i tillegg til tilskuddet fra staten, for å gi disse barna et tilbud i ikke-kommunale eller kommunale barnehager.

Kommunen er ikke forpliktet til å yte mer enn de ekstra ressursene som kan anses nødvendig. Ordinær foreldrebetaling, skyss o.l., det vil si utgifter som alle familier med barn i barnehage har, må foreldrene betale selv, dersom ikke kommunen påtar seg å dekke disse utgiftene. Et eksempel på at kommunen dekker deler av foreldrebetalingen, vil være der barnet har rett til spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven § 5-7 og hjelpen blir gitt i barnehagen. Dette spørsmålet reguleres av opplæringslovens bestemmelser. Fylkesmannen er klageinstans, jf. opplæringsloven § 15-2. Se også rundskriv F-039-01 Fritak for foreldrebetaling for barn som mottar spesialpedagogisk hjelp i barnehager fra daværende Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (nå Kunnskapsdepartementet).

3.3 Saksbehandling ved søknad om tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne

Det er kommunen som fordeler tilskuddet på bakgrunn av søknad fra den enkelte barnehageeier. Alle som driver godkjente barnehager kan søke kommunen om tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne. Kommunen skal gjøre ikke-kommunale barnehageeiere kjent med at de kan søke om å få tildelt denne typen midler, dersom det er tatt inn barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen.

I søknad om tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne, må barnehageeier gjøre rede for og begrunne hvilke behov barnehagen har for ekstra ressurser på grunn av at en har ett eller flere barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen. Kommunen vurderer søknaden og fatter vedtak om tildeling. Midlene skal fordeles etter en konkret vurdering av behovet i den enkelte barnehagen og hos det enkelte barnet.

Vedtak om tildeling av midler fra det øremerkede tilskuddet til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne avviker fra vedtak i forbindelse med flere av de andre tilskuddene i barnehagesektoren ved at vedtaket er fattet i kommunen. For disse vedtakene er det klageadgang internt i kommunen, jf. forvaltningsloven § 28 annet ledd. En kommunal barnehage vil, dersom den ikke er gjort til et eget rettssubjekt (som for eksempel en stiftelse), ikke ha et rettslig krav på å kunne påklage et vedtak om tildeling av midler til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne. Det er likevel ikke noe i veien for at kommunen kan velge å behandle vedtak om tildeling av midler til kommunale barnehager på samme måte som vedtak om tildeling til ikke-kommunale barnehager.

3.4 Barnehageplass i en annen kommune enn hjemkommunen

Med "kommunen" menes i tilskuddssammenheng den kommunen barnehagen ligger i. Det kan tenkes at barn går i barnehage i en annen kommune enn hjemkommunen. Dette kan for eksempel skyldes at en annen kommune har ledige barnehageplasser eller at en barnehage i nabokommunen ligger nærmere hjemmet enn barnehagene i egen kommune. En barnehage i en annen kommune kan også gi et spesielt tilbud som foreldrene ønsker for sitt barn. Det siste kan særlig være tilfelle der det gis barnehagetilbud i tilknytning til foreldrenes arbeidsplass.

Kommunen som barnehageeier eller ikke-kommunal barnehageeier skal i slike tilfeller rette sin søknad om tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne til barnets hjemkommune. Dersom avtale om utgiftsdekning ikke kommer i stand mellom barnehageeieren og hjemkommunen, kan foreldrene henvises til å søke plass i hjemkommunen, som er forpliktet til å gi barnet plass i en av barnehagene i kommunen, jf. barnehageloven § 13 tredje ledd.

3.5 Oppfølging og kontroll

Fylkesmannen skal gjennomføre stikkprøver i enkeltkommuner av innrapporterte tall i årsmeldingsskjemaet på antall barn med nedsatt funksjonsevne som får ekstra ressurser i barnehagen. Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres på tilfredsstillende måte.

3.6 Regnskapsføring i kommunene

Kommunene skal føre tilskuddsmidlene i driftsregnskapet (kontoklasse 1) på funksjon 211 Styrket tilbud til førskolebarn. Tilskuddet i sin helhet inntektsføres på art 700 Refusjon fra staten. Tilskudd til ikke-kommunale barnehager utgiftsføres på art 370 Kjøp fra andre (private).

4. Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder

4.1 Formål, målgruppe mv.

Tilskuddet skal bidra til at kommunene kan utforme tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder.

Målrattede språkstimuleringstiltak i førskolealder, herunder tospråklig assistanse i barnehage, vil kunne bidra til en bedre skolestart for barn som ikke har norsk som morsmål og på sikt øke barnas deltakelse på alle samfunnets arenaer.

Barnehagen er den viktigste integrerings- og språkopplæringsarena for barn i førskolealder. Språkstimuleringstiltak bør derfor primært tilbys i barnehagen. Et delmål med tilskuddsordningen er å stimulere kommunene til å rekruttere flere minoritetsspråklige barn til barnehagen.

Et annet delmål er å bidra til at kommunene utformer helhetlige tiltak på tvers av de ulike tjenestetilbudene. Samarbeid mellom helsestasjon, barnehage, skole og språkopplæring for foreldre er nødvendig for et helhetlig, målrettet og mest mulig effektivt tilbud til minoritetsspråklige barn og familier.

Målgruppen for tilskuddet er minoritetsspråklige barn i førskolealder. Minoritetsspråklige barn defineres her som barn med en annen språk- og kulturbakgrunn enn norsk, med unntak av barn som har samisk, svensk, dansk eller engelsk som morsmål. Disse barna kan i de fleste tilfeller kommunisere med andre i barnehagen og omfattes derfor ikke av tilskuddsordningen. Begge foreldrene til barnet må ha et annet morsmål enn norsk, samisk, engelsk, svensk eller dansk. Samiske barn omfattes ikke av ordningen, da disse omfattes av tilskuddet til samiske barnehager som forvaltes av Sametinget. Barn som tilhører nasjonale minoriteter omfattes av ordningen.

Tilskudd kan også gis til døve eller sterkt hørselshemmede barn når barnehagen har ansatt en tospråklig assistent som behersker tegnspråk.

4.2 Tildelingskriterier

Tilskuddet tildeles kommunene ut fra antall minoritetsspråklige barn som går i ordinær barnehage. Dette kriteriet er valgt fordi barnehagen anses som den mest sentrale arenaen for språkstimuleringstiltak for barn i førskolealder. Antallet minoritetsspråklige barn i barnehage fremkommer av årsmelding for barnehager per 15.12 hvert år (KOSTRA-skjema 16, punkt 5a). For tildelingen i 2008 legges årsmeldingen for 2007 til grunn.

Endringer i minoritetsspråklige barns deltakelse i barnehage i løpet av året medfører ikke endringer i tildelingen.

4.3 Rutiner for tildeling

Kommunene skal ikke søke om tildeling av tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder. Tildeling av midler til den enkelte kommune beregnes av Kunnskapsdepartementet, jf. punkt 4.2 over.

4.4 Fylkesmannens og kommunens oppgaver og ansvar

Fylkesmannen utbetaler tilskuddet til den enkelte kommune.

Fylkesmannen skal ved utbetaling av tilskuddet sørge for at kommunene gjøres kjent med at forvaltningen (fylkesmannen og departementet) eller Riksrevisjonen kan iverksette kontroll med at tilskuddsmidlene blir nyttet etter forutsetningene, jf. bevilgningsreglementet § 10 annet ledd og Lov om Riksrevisjonen § 12 tredje ledd.

Kommunen fordeler tilskuddet på bakgrunn av søknader fra den enkelte barnehageeier og eventuelt andre tjenester. Alle som driver godkjente barnehager kan søke kommunen om tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn. Andre tjenester som har til formål å bedre språkforståelsen blant førskolebarn og som ønsker å utvikle tverrfaglige tiltak med barnehagen som en naturlig samarbeidspart, kan også søke kommunen om tilskudd.

Kommunen skal gjøre ikke-kommunale barnehageeiere og andre relevante tjenester i kommunen kjent med at de kan søke om å få tildelt denne typen midler til språkstimulering for minoritetsspråklige førskolebarn. Kommunen bør derfor legge til rette for en samordnet prosess. Kommunen vurderer søknadene og fatter vedtak om tildeling. Midlene skal fordeles etter en konkret vurdering av behovet i den enkelte barnehage/tjeneste.

Søknader fra barnehageeiere og ev. andre relevante tjenester må være begrunnet og gjøre nærmere rede for hvilke behov barnehagen eller andre tjenester har for ekstra ressurser for å tilrettelegge for språkstimuleringstiltak, jf. formålet med tilskuddsordningen, punkt 4.1.

Kommunene skal føre tilskuddsmidlene for tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder i kommunens driftsregnskap (kontoklasse 1) på funksjon 211 Styrket tilbud til førskolebarn. Tilskuddet i sin helhet inntektsføres på art 700 Refusjon fra staten. Tilskudd til ikke-kommunale barnehager og ev. andre tjenester utgiftsføres på art 370 Kjøp fra andre (private).

4.5 Oppfølging og kontroll

Fylkesmannen skal foreta stikkprøver i enkeltkommuner av opplysningene som belyser målet med tilskuddsordningen, jf. punkt 4.1. Opplysningene som skal kontrolleres er tall fra årsmeldingsskjemaet på antall minoritetsspråklige barn i barnehage, antall barn som får tilbud om særskilt språkstimulering og antall barnehager som oppgir at de har arbeidet systematisk med andre tjenester for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn. Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres tilfredsstillende.

Kommunene må føre kontroll med at forutsetningene for tilskuddet blir overholdt, jf. det generelle tilsynet kommunen har ansvar for etter barnehageloven § 16.

4.6 Klageadgang

Vedtak om tildeling av midler til den enkelte barnehage kan påklages internt i kommunen, jf. forvaltningsloven § 28 annet ledd. Imidlertid vil en kommunal barnehage eller andre kommunale tjenester, dersom den ikke er gjort til et eget rettssubjekt (som for eksempel en stiftelse), ikke ha et rettslig krav på å kunne påklage et vedtak om tildeling av midler til tiltak for minoritetsspråklige barn. Det er likevel ikke noe i veien for at kommunen kan velge å behandle vedtak om tildeling av midler til kommunale barnehager eller andre kommunale tjenester på samme måte som vedtak om tildeling til ikke-kommunale barnehager/tjenester.

4.7 Veiledning for bruk av tilskuddet

Kommunen kan nytte tilskuddet fleksibelt ut fra lokale variasjoner og behov, under forutsetning av at målsettingen med tilskuddet ligger til grunn for utformingen av tiltak. Tilskuddet skal være et supplement til kommunenes egne midler. Tilskuddet følger ikke det enkelte barnet. Det er øremerket tilskudd for minoritetsspråklige barn i førskolealderen og skal primært nyttes til tiltak rettet direkte mot barna. Tiltak i barnehager bør prioriteres. I tillegg til å utforme tiltak i barnehage, herunder tilbud om tospråklig assistanse, kan tilskuddet nyttes til å styrke informasjonen til foreldre, tilrettelegge tiltak for minoritetsspråklige barn som ikke har barnehageplass, og til å utvikle tverrfaglige tiltak med barnehagen som en naturlig samarbeidspart.

Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder skal ikke nyttes til å finansiere tilbud eller rettigheter barna har etter annet regelverk, som for eksempel tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage eller spesialpedagogiske tiltak etter opplæringsloven § 5-7. Tilskuddet skal heller ikke nyttes til å finansiere barnetilsyn/-pass når foreldre deltar på språkopplæringskurs, uten at det følger et pedagogisk tilbud om språkstimulering til barna.

Kommunen kan nytte tilskuddet fleksibelt og utforme tiltak ut fra lokale variasjoner, ressurser og behov – under forutsetning av at det er i tråd med formålet med tilskuddet. Under følger eksempler på hvordan kommunene kan bruke tilskuddet.

4.7.1 Tiltak i barnehage

Språkstimuleringstiltak for minoritetsspråklige barn i førskolealder bør primært tilbys i barnehagen. Erfaring og forskning viser at barnehagen er en god integrerings- og språkopplæringsarena for minoritetsspråklige barn. I barnehage blir barn kjent med andre barn på tvers av ulikheter i kultur, språk og religion. Barns lek med andre barn er utviklende og bidrar til å kvalifisere for deltakelse og integrering i samfunnet for øvrig.

I Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver s. 29 (F-4205) står det bl.a. følgende om språkets og morsmålets betydning og hva barnehagen bør vektlegge i sitt arbeid med dette:

”Språket er personlig og identitetsdannende og nært knyttet til følelser. Morsmålet er viktig for opplevelse av egen identitet og mestring på mange områder. Et godt utviklet morsmål er en grunnleggende forutsetning for den videre språklige utviklingen, også når det gjelder skriftspråk og leseforståelse. Barnehagen må sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser. Alle barn må få et rikt og variert språkmiljø i barnehagen. Noen barn har sen språkutvikling eller andre språkproblemer. De må få tidlig og god hjelp. [...] En rekke barn har et annet morsmål enn norsk og lærer norsk som andrespråk i barnehagen. Det er viktig at barna blir forstått og får mulighet for å uttrykke seg. Barnehagen må støtte at barn bruker sitt morsmål og samtidig arbeide aktivt med å fremme barnas norskspråklige kompetanse.”

Gjennom arbeid med kommunikasjon, språk og tekst skal personalet i barnehagen bl.a.:

- *”skape et språkstimulerende miljø for alle barn og oppmuntre til å lytte, samtale og leke med lyd, rim, rytme og fabulere med hjelp av språk og sang*
- *vise forståelse for betydningen av barns morsmål*
- *oppmuntre barn med to- eller flerspråklig bakgrunn til å være språklig aktive og samtidig hjelpe dem til å få erfaringer som bygger opp deres begrepsforståelse og ordforråd i norsk*
- *skape et miljø hvor barn og voksne daglig opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale, og være seg bevisst hvilke etiske, estetiske og kulturelle verdier som formidles” (Rammeplanen 2006, s. 35).*

Når målet er god morsmålsutvikling og grunnleggende norskkunnskaper ved skolestart, vil bruken av tilskuddet variere ut fra lokale forhold: I barnehager der det bare snakkes norsk, vil minoritetsspråklige barn som ikke forstår norsk ha behov for tospråklig assistanse. Andre steder vil en møte utfordringene med få norske barn i barnehagen og et sammensatt språkmiljø med mange morsmål. Noen steder vil barnehagens naturlige omgivelser være nesten énspråklig – men på et annet morsmål enn norsk. Disse ulike språkmiljøene krever ulike tilnærminger/tiltak.

Tilskuddet kan fortsatt nyttes til tospråklig assistanse. Forskning viser at god språkutvikling på barnas morsmål er avgjørende for barns utvikling og forståelse av andrespråket. Stimulering av barnas morsmål i barnehagen kan bidra til å bygge bro mellom barnehagen og barnas hjem. Tospråklige assistenter utgjør en viktig ressurs i barnehagen, både for barn, foreldre og andre ansatte. Tospråklige assistenter kan bl.a. bidra til:

- at alle barn i barnegruppen integreres i fellesskapet
- at barna kan forstå og gjøre seg forstått i barnehagen
- brobygging og kulturformidling mellom barn med minoritetsspråklig bakgrunn og barn med etnisk norsk bakgrunn
- god kontakt mellom barnehage og foreldre

Det stilles ingen krav mht. hvordan den tospråklige assistenten skal være tilknyttet barnehagen. Kommunen må selv finne den løsningen som er mest hensiktsmessig ut fra lokale forhold.

Barnehagen kan også nytte midlene til å ansette ekstra personale som for eksempel har som særskilt oppgave å stimulere barnas norskspråklige utvikling, innkjøp av språkmateriell og bøker som kan nyttes i språkopplæringen, etablere en låneordning som innebærer at foreldre kan låne med seg bøker og annet hjem for å lese for barna på sitt eget språk, å sikre god foreldrekontakt og utvidet foreldresamarbeid og drive informasjonsvirksomhet til foreldre for å rekruttere flere minoritetsspråklige barn til barnehage. Tilskuddet kan videre nyttes til tverrfaglige tiltak i samarbeid med for eksempel helsestasjon og norskopplæring for foreldre og skole.

Kommunen som arbeidsgiver har ansvar for å gi de ansatte nødvendige kompetansetiltak og veiledning. Tilskuddet kan imidlertid nyttes som et supplement til kommunenes egne midler til kompetansetiltak i flerkulturelle spørsmål og tospråklig utvikling, dersom dette ikke går på bekostning av språkstimuleringstiltak rettet mot barna.

Det vises for øvrig til *Temaheftet om språklig og kulturelt mangfold* (F-4214). Heftet er tilgjengelig på Kunnskapsdepartementets nettsider (<http://www.regjeringen.no/kd>).

4.7.2 Et helhetlig tjenestetilbud og bruk av tilskuddet til andre tiltak

Et delmål med tilskuddsordningen er å øke deltakelsen av minoritetsspråklige barn i barnehagen. Dette krever tilrettelagt informasjon til foreldre som har barn i førskolealder om hvilke tilbud som finnes i kommunen. Informasjon om tilbud og samtale om verdien for barnet mht. senere skolegang, kan virke sterkt motiverende på mange foreldre når det gjelder å lære norsk. For nyankomne familier, som har liten kunnskap om det norske samfunnet, blir denne informasjonen svært viktig. Tilskuddet kan nyttes til slik informasjonsvirksomhet. Helsestasjon, familiesentre, åpen barnehage, skole og norskopplæringskurs for voksne kan være egnede steder for å informere innvandrere/foreldre om ulike barnehetilbud i kommunen.

Tilskuddet har også som delmål å bidra til at kommunen utformer helhetlige tiltak på tvers av tjenestetilbudene. Et helhetlig tjenestetilbud vil kunne gi synergieffekter. Spisskompetanse og gode erfaringer fra flerkulturelt arbeid i én sektor vil kunne forbedre arbeidet i andre sektorer.

Kommunen har et generelt ansvar for samarbeid mellom tjenester i kommunen. Dette ansvaret er bl.a. beskrevet i Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, s. 53 (F-4205). Tilskuddet kan nyttes til å etablere tverrfaglige tiltak, med for eksempel helsestasjon, barnevern, familievern, barnehage, skole og norskopplæring for foreldre. For å få tildelt tilskudd, bør barnehagen være en naturlig samarbeidspart.

For å nå målet med tilskuddsordningen, er det en forutsetning at kommunene har kompetanse i flerkulturelle spørsmål og i språkopplæring av tospråklige barn. En måte å sikre denne kompetansen på, kan være å ansette en migrasjonspedagog i kommunen som kan veilede de ansatte og sørge for å koordinere tjenestene som berører minoritetsspråklige barn i førskolealder og deres foreldre. Det er kommunen som arbeidsgiver som har ansvar for kompetansetiltak for ansatte i kommunen. Tilskuddet kan likevel nyttes som et supplement til kommunenes egne midler til dette formål, dersom det ikke går på bekostning av språkstimuleringstiltak rettet mot barna.

Tilskuddet kan også nyttes til å utvikle språkstimuleringsstilbud for minoritetsspråklige barn som ikke går i barnehage. Kommuner som har etablert familiesentre kan for eksempel utvikle språkstimulerings tiltak der. Videre kan det etableres språkstimulerings tiltak for barn i førskolealder i tilknytning til norskopplæring for foreldrene.

Kommunen har et ansvar for å sikre en god overgang mellom barnehage og skole, spesielt for barn som har behov for særskilt oppfølging og tilrettelegging. Dette står nærmere beskrevet i Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (s. 53). Det er viktig at minoritetsspråklige barn blir fulgt opp på et tilpasset nivå ut fra barnets språkforståelse når det begynner i skolen.

Det vises for øvrig til *Barn i flerspråklige familier* – en veiledning til foreldre og ansatte i barnehager og på helsestasjoner. Veilederen svarer på noen spørsmål som foreldre ofte stiller om barnas to- eller flerspråklige utvikling. Nettadresse er: http://www.udir.no/upload/Brosjyrer/Barn_i_flerspraklige_familier.pdf.

Vi viser også til den reviderte utgaven av strategiplanen *Likeverdig utdanning i praksis! Strategi for bedre læring og større deltagelse av språklige minoriteter i barnehage, skole og utdanning*. Nettadresse er: http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/Grunnskole/Strategiplaner/UDIR_Likeverdig_opplaering2_07.pdf.

5. Tilskudd til barnehagetilbud for nyankomne flyktningers barn

5.1 Mål

Målet med tilskuddet er at kommuner og private barnehageeiere skal kunne gi barn av nyankomne flyktninger et barnehagetilbud når familien skal etablere seg i bosettingskommunen etter opphold i mottak.

5.2 Tildelingskriterier

Tilskudd til barnehager for nyankomne flyktningebarn omfatter et 15 timers ukentlig barnehagetilbud i åtte måneder. Barn av nyankomne flyktninger er bare å anse som nyankomne i den første bosettingskommunen etter mottaksperioden. Begrepet ”nyankomne” må ses i sammenheng med målet med tilskuddsordningen, jf. punkt 5.1. Tilskuddet gis for barnehagetilbud som opprettes for flyktningebarn enten i bosettingskommunen eller i en annen kommune.

Tilskuddsordningen omfatter også barn av personer som har fått opphold på humanitært grunnlag. Ordningen omfatter ikke barn av asylsøkere.

Hovedregelen er at barnehageeier må ha tilsatt en tospråklig assistent for å motta tilskudd til barnehagetilbud for nyankomne flyktningers barn. Fylkesmannen kan imidlertid gi dispensasjon fra dette kravet dersom barnehageeier med rimelighet kan sies å ha gjort det som er mulig for å tilsette en tospråklig assistent uten å ha lykket.

Fylkesmannen kan forlenge tilskuddsperioden ut nærmeste barnehage- eller kalenderår dersom flyktningebarnehagen for eksempel drives på permanent basis ved at det tas opp nye flyktningebarn i løpet av tilskuddsperioden eller ved barnehageårets start. Det gis ikke tilskudd utover ett år for samme gruppe flyktningebarn.

Det er et vilkår for å utløse tilskuddet at antallet nyankomne flyktningebarn er minst tre. Det gis ikke særskilt tilskudd for barnehager med barn av nyankomne flyktninger dersom tilbudet omfatter færre barn enn tre. I disse tilfellene gjelder reglene for ordinært driftstilskudd og tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder, jf. kapittel 2 og kapittel 4.

Tilskuddet gis fra første dag i oppstartsmåneden.

Barnehagetilbudet kan organiseres enten som et eget barnehagetilbud for flyktningebarn eller som et tilbud der flyktningebarna går i barnehage sammen med norske barn.

5.2.1 Eget barnehagetilbud for flyktningebarn

For barnehager som tilbyr et eget barnehagetilbud til flyktningebarn av 15 timers varighet eller mer per uke, dekkes følgende utgifter av departementet:

- lønn til tospråklig assistent med inntil 17 timer per uke
- lønn til førskolelærer med inntil 17 timer per uke

- arbeidsgiveravgift, feriepenger, ev. arbeidsgivers andel av pensjonsinnskudd
- materiell, leker mv. med kr 500 per barn per måned

I tillegg kan departementet vurdere å dekke en andel av styrers lønn. Forutsetningen er at antall flyktningebarn er åtte eller flere. Størrelsen på tilskuddet til dekning av lønn for styrer vurderes på bakgrunn av bemanningen i barnehagen /-gruppen, antall flyktningebarn, barnas alder og andre særlige forhold.

Som det går frem av oversikten, dekkes lønn til to timers ekstra arbeid til tospråklig assistent og førskolelærer ut over 15 timer. Dette er tid som skal gå til forberedende arbeid.

Dersom det søkes om tilskudd for en barnehage som tidligere har gitt tilbud til nyankomne flyktningebarn og som har fått særskilt tilskudd, må barnehageeier redegjøre for at det er nye flyktningebarn det søkes om tilskudd for. Når flyktningebarna ikke lenger faller inn under ordningen med tilskudd til barnehager for nyankomne flyktnings barn, kan barnehageeier søke om tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetspråklige barn i førskolealder for disse barna etter reglene som er omtalt i kapittel 4.

5.2.2 Tilbud med både norske barn og flyktningebarn

For barnehager hvor flyktningebarna går sammen med norske barn, må søkeren anslå hvor stor andel av lønnsutgiftene til førskolelærer og eventuell styrer som knytter seg til flyktningebarna. Denne andelen av utgiftene beregnes forholdsmessig ut fra hvor mange barn som er flyktninger. For øvrig dekkes de samme utgifter som nevnt under punkt 5.2.1. Grunnlaget for beregning av søknadsbeløpet må komme tydelig frem av søknaden.

5.2.3 Tilbud til flyktningebarn i familiebarnehager

Dersom det blir gitt tilbud til nyankomne flyktningebarn i familiebarnehage, dekkes lønn og sosiale utgifter til henholdsvis tospråklig assistent og førskolelærerressurs med inntil 17 timer per uke. Lønn til den ordinært ansatte assistenten dekkes ikke. I tillegg dekkes utgifter til materiell, leker mv. med kr 500 per barn, jf. punkt 5.2.1. For øvrig gjelder vilkårene i punkt 5.2.

5.3 Fradrag for ordinært driftstilskudd

Etter at det på grunnlag av reglene i punktene 5.2.1, 5.2.2 eller 5.2.3 er beregnet hvor stort tilskudd barnehageeier er berettiget til, kommer deler av det ordinære driftstilskuddet til fradrag. Det trekkes for et 0-8 timers ukentlig tilbud (jf. satser for ordinært driftstilskudd for barn over og under 3 år og oppholdstidskategori 0-8 timer) etter antallet flyktningebarn og antallet måneder det søkes om særskilt tilskudd for.

Beregning av ordinært driftstilskudd og overføring av dette skjer etter reglene i punktene 2.2. og 2.3. Det vil si at de barna som utløser særskilt tilskudd til barnehager for nyankomne flyktnings barn, også skal inngå i opplysningene som danner grunnlaget for driftstilskuddet både på års- og åpnings-/ endringsmeldinger (KOSTRA-skjema 16, F-4197 og F-4204).

Barn som omfattes av ordningen med tilskudd til barnehagetilbud for nyankomne flyktninger skal oppgis i egen rubrikk på årsmeldingen (KOSTRA-skjema 16). Disse barna skal dermed ikke omfattes av rapporteringen på antall minoritetsspråklige barn i barnehage, som utløser tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder, ved utfylling av årsmeldingen (KOSTRA-skjema 16) og kommunens samlesøknad (F-4224).

5.4 Saksbehandling ved søknad om tilskudd

Barnehageeier søker om tilskudd med grunnlag i eget budsjett satt opp etter de postene som er beskrevet under punkt 5.2.1. I tillegg skal søknaden inneholde opplysninger om antall barn, barnas alder, språk, ev. antall språkgrupper, periode det søkes om tilskudd for, og eventuelt andre forhold det er nødvendig å redegjøre for. Kommunen kontrollerer opplysningene og sender søknad om tilskudd til fylkesmannen, som fatter vedtak. Se for øvrig punkt 2.3. Kommunen skal underrette fylkesmannen dersom det skjer endringer i tilskuddsgrunnlaget, slik at fylkesmannen kan vurdere saken på nytt og eventuelt fatte nytt vedtak om tildeling av tilskudd.

5.5 Oppfølging og kontroll

Fylkesmannen skal foreta en formalia- og rimelighetskontroll av opplysningene som ligger til grunn for søknaden. Det vil si å kontrollere at søknaden er signert og at tallmaterialet ikke er usannsynlig. Fylkesmannen skal i tillegg på grunnlag av risiko- og vesentlighetsvurderinger foreta stikkprøver av søknadsmaterialet for å se om tildelingskriteriene er oppfylt. Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres tilfredsstillende.

6. Lønnstillegg til førskolelærere i Finnmark og Nord-Troms

6.1 Målsetting

Formålet med lønnstillegget er å bedre tilgangen på førskolelærere i Finnmark og Nord-Troms.

6.2 Tildelingskriterier

Tilskuddet omfatter førskolelærere som arbeider i Finnmark eller en av følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord. Lønnstillegget gis til førskolelærere ansatt som styrere eller pedagogiske ledere i kommunale og ikke-kommunale barnehager, og til ansatte i kommunenes barnehageadministrasjon.

Tilskuddet gis dersom mer enn 30 prosent av stillingene som styrere/pedagogiske ledere i kommunen er besatt av personer uten godkjent førskolelærerutdanning.

Satsen for lønnstillegget framgår av departementets rundskriv F-01-08. Satsen gjelder for full stilling. For førskolelærere som arbeider deltid, vil tilskuddet avkortes i forhold til stillingsandelen.

Lønnstillegget beregnes for hver hele påbegynte måned. Dersom man begynner i en stilling 15. januar, beregnes tillegget for hele januar. Lønnstillegget er skattepliktig inntekt. Det opparbeides ikke feriepenger av tillegget.

Midler til dekning av eventuell arbeidsgiveravgift kommer i tillegg til tilskuddet. Fylkesmannen utbetaler tillegg for arbeidsgiveravgift til kommunen sammen med lønnstillegget.

6.3 Saksbehandling

Kommunen søker fylkesmannen om lønnstillegget for et halvår om gangen. Søknadsfrister er 20. april for første halvår og 10. september for annet halvår.

Kommunen søker på vegne av både kommunale og ikke-kommunale barnehager i kommunen. Søknaden fremmes på blankett F-4203. Den prosentvise andel styrere/pedagogiske ledere uten førskolelærerutdanning per 15.12.2007 legges til grunn. Kommunen innestår for at opplysningene er korrekte.

Vedtaket om tildeling av lønnstillegg fattes av fylkesmannen. Klage på tildelingen skal sendes via fylkesmannen til departementet, jf. forvaltningsloven § 32. Det tas forbehold overfor barnehageeier om at forvaltningen og Riksrevisjonen kan kontrollere at midlene nyttes etter forutsetningene, jf. bevilgningsreglementet § 10 annet ledd og Lov om Riksrevisjonen § 12 tredje ledd. Kommunen har som barnehagemyndighet ansvar for å kontrollere at tilskuddet nyttes etter forutsetningene. Endringer som har betydning for utmåling av lønnstillegget skal meldes til fylkesmannen.

Utbetaling fra fylkesmannen foretas to ganger i året. Kommunen må inngå avtale med ikke-kommunale eiere om utbetalingen til den enkelte barnehage.

Kommunen har ansvar for å trekke skatt og innbetale arbeidsgiveravgift av lønnstillegget til ansatte i kommunale barnehager. Kommunen overfører lønnstillegget inkludert arbeidsgiveravgift til ikke-kommunale barnehageeiere. Ikke-kommunale eiere har ansvar for å trekke skatt og innbetale arbeidsgiveravgift av lønnstillegget til sine ansatte.

6.4 Oppfølging og kontroll

Fylkesmannen skal på grunnlag av risiko- og vesentlighetsvurderinger foreta stikkprøver av opplysningene kommunen gir ved søknad om tilskudd. Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres tilfredsstillende.

7. Oversikt over aktuelle lover, rundskriv og blanketter

Alle rundskriv og blanketter finnes på Kunnskapsdepartementets nettside, www.regjeringen.no/kd.

7.1 Lover

Lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager (barnehageloven)
Lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (opplæringslova)

Lovene med tilhørende forskrifter finnes på <http://www.lovdatab.no>.

7.2 Rundskriv mv.

F-01/2008 Statstilskudd til drift av barnehager – tilskuddssatser for 2008
F-02/2008 Statstilskudd til drift av barnehager
F-03/2008 Tilskudd til midlertidige lokaler
F-04/2008 Investeringsstilskudd til nye barnehageplasser
F-06/2008 Retningslinjer for revisorattestasjon av årsregnskap for ikke-kommunale barnehager (vedlegg til F-4199)
F-08/2006 Lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager (barnehageloven) med forskrifter og departementets merknader til bestemmelsene
F-4205 Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

7.3 Blanketter

F-4196 Søknad om investeringstilskudd til nye barnehageplasser
F-4197 Melding om åpning av barnehage
F-4198 Godkjenning av barnehage
F-4199 Årsregnskap for ikke-kommunale barnehager - 2007
F-4200 Melding om godkjent familiebarnehageordning
F-4201 om kommunens melding om nyåpninger, nedleggelse, navneendringer og adresseendringer
F-4202 om fylkesmannens melding om nyåpninger, nedleggelse, navneendringer og adresseendringer
F-4203 Søknad om lønnstillegg til førskolelærere
F-4204 Melding om endring i antall barn
F-4207 Melding om åpning av åpen barnehage
F-4224 Kommunens søknad om statstilskudd til barnehager for 2008
F-4227 Søknad om tilskudd til faste barnehageplasser i midlertidige lokaler

Utgitt av:
Kunnskapsdepartementet

Offentlige institusjoner kan bestille flere eksemplarer
av denne publikasjonen fra:

Departementenes servicesenter

Post og distribusjon

www.publikasjoner.dep.no

E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no

Telefaks: 22 24 27 86

Oppgi publikasjonskode F-02/2008

Trykk: Lobo Media AS, Oslo 01/2008 - 8000